ВІДГУК офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Гринчук Соломії Ярославівни
«Оптимізація оперативного лікування та реабілітації жінок репродуктивного віку із різними формами аденоміозу»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.056
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, доктор медичних наук, професор, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

1. Актуальність обраної теми дисертації

Проблема ендометріозу є однією з найбільш актуальних в сучасній гінекології, що обумовлене тим фактом, що дана патологія займає третє місце в структурі всіх гінекологічних захворювань після запальних процесів і лейоміоми матки, а в спеціалізованих ендоскопічних клініках виходить на перше місце. Частота генітального ендометріозу серед жінок репродуктивного віку складає від 20% до 50%.

На сучасному етапі спостерігається збільшення частоти генітального ендометріозу, особливо серед жінок молодого віку, що знижує якість їх життя і несприятливо впливає на їх репродуктивну функцію. Причини розвитку даної патології різноманітні – це високий рівень дисгормональних порушень в репродуктивному періоді, значна частота запальних змін органів малого тазу, несприятливий вплив екологічних чинників, суттєвий рівень супутньої соматичної захворюваності тощо. У структурі різних форм генітального ендометріозу суттєве місце займає аденоміоз, частота якого постійно зростає, особливо

у поєднанні з лейоміомою матки і гіперпластичними процесами ендометрія. Останніми роками з'явились публікації, присвячені основним формам аденоміозу – вузловій та дифузній в аспекті необхідності розробки алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

На нашу думку, наукові і практичні дослідження, що полягають в підвищенні ефективності ендоскопічної діагностики і лікуванні аденоміозу, особливо вузлової форми, є перспективними і мають важливе соціальне значення для збереження репродуктивного здоров'я жінок.

Дисертаційна робота Гринчук Соломії Ярославівни присвячена актуальній проблемі гінекології – підвищенню ефективності збереження репродуктивної функції у жінок із аденоміозом на основі оптимізації тактики оперативного лікування, а також удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та пренатальної діагностики в сучасних умовах», номер державної реєстрації 0117U006095, термін виконання 2017–2020 рр.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- установлено нові аспекти патогенезу різних форм аденоміозу у жінок репродуктивного віку, які полягають у наявності кореляційних взаємозв'язків між імуногістохімічними показниками;

- показано, що при рецидивах різних форм аденоміозу має місце дисбаланс експресії рецепторів естрогенів і прогестерону при одночасному зниженні процесів проліферації. Це призводить до росту розмірів матки та вираженої клінічної симптоматики;

- науково обґрунтовано необхідність удосконалення алгоритму лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів у жінок репродуктивного віку із різними формами аденоміозу.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють науково обґрунтувати можливість зниження рецидиву різних форм аденоміозу у жінок репродуктивного віку, що має теоретичне значення для зниження частоти патології репродуктивного здоров’я у жінок групи високого ризику.

Поглиблене вивчення механізмів порушень гомеостазу та стану аденоматозних гетеропій у жінок репродуктивного віку зможуть дозволити більш ефективно проводити лікувально-профілактичні заходи, знизити частоту рецидиву та підвищити ефективність відновлення репродуктивної функції.

5. Практичне значення результатів дослідження

Цінним у практичному аспекті є:

- визначення основних особливостей стану репродуктивного здоров’я у жінок із різними формами аденоміозу; показані основні клінічні прояви та показання до оперативного лікування, а також перебіг післяопераційного періоду;

- показано порівняльні аспекти найбільш інформативні методи діагностики різних форм аденоміозу у жінок репродуктивного віку із використанням ехографічного дослідження та магнітно-резонансної томографії;

- для практичної охорони здоров'я має значення оптимізована тактика оперативного лікування, удосконалення та впровадження алгоритму лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів щодо підвищення числа органозберігаючих операцій та відновлення репродуктивної функції при використанні допоміжних репродуктивних технологій у жінок із аденоміозом.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням

принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації одержані на достатньому фактичному матеріалі. У процесі дослідження було обстежено 100 пацієнток, серед яких 50 жінок з вузловою формою аденоміозу та 50 пацієнток з дифузною формою.

Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація викладена українською мовою на 137 сторінках комп'ютерного тексту. Дисертація побудована згідно нових вимог та складається із української та англійської анотацій, яку складено відповідно до чинних вимог з англійським перекладом, переліку наукових праць здобувача, опублікованих за темою дисертаційної роботи, вступу, наукового огляду сучасного стану проблеми, розділу матеріалів і методів досліджень, двох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій і додатків. Дисертація ілюстрована 20 таблицями. Список використаних джерел містить 192 літературні посилання кирилицею та латиною і займає 22 сторінки. Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою обсягом до 0,5 авторських аркуші, і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, сформульовано мету, п'ять завдань дослідження, викладено погляд автора на наукову новизну та практичну значимість роботи, особистий внесок дисертанта, апробацію матеріалів дисертації, публікації.

Перший розділ дисертації містить огляд актуальних літературно-інформаційних джерел, написаний літературною мовою, в якому розкрито сучасний стан проблеми різних форм аденоміозу у жінок репродуктивного віку на їх репродуктивне здоров'я. Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений огляд літератури, який містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатній, тест структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'ять років.

У другому розділі дисертації «Матеріали та методи досліджень» представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, містить послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У третьому розділі автором проведений аналіз клінічної характеристики жінок репродуктивного віку з різними формами аденоміозу, надана оцінка факторів ризику на розвиток порушень репродуктивного здоров'я. Описана тактика хірургічного лікування, морфологічні та імуногістохімічні особливості, а також кореляційні зв'язки між клініко-ехографічними та лабораторними показниками. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним і наглядним матеріалом та завершується резюме.

У четвертому розділі автор детально провела аналіз використання допоміжних репродуктивних технологій у жінок після оперативного лікування аденоміозу, продемонструвала клінічну ефективність удосконаленого алгоритму відновлення репродуктивної функції та зниження частоти рецидиву. Характери-

зуючи в цілому розділи власних досліджень, необхідно підкреслити, що Гринчук Соломія Ярославівна провела багатогранні та об'ємні дослідження, які заслуговують на увагу як у науковому, так і в практичному плані. Кожний підрозділ завершується резюме, переліком публікацій автора, які відображають отримані результати.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, пошукувач коротко виклала основні отримані результати, подала їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компоненти – пояснення тих змін, які виявила в процесі дослідження автор, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми. Таким чином, на сторінках даного розділу здобувач веде заочну дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки є досить розлогими, деталізованими і ґрунтовними, чітко і повністю відповідають поставленим завданням, логічно випливають із змісту роботи.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які показники Ви використовували для оцінки оваріального резерву?
2. Який патогенетичний зв'язок між різними формами аденоміозу?
3. Які особливості ендоскопічного лікування вузлової форми аденоміозу?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 8 робіт, з них 5 статей: 4 – одноосібні, 1 – англійською мовою, 4 статті у наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України, 1 стаття у періодичному науковому виданні країни Європейського Союзу (Республіка Польща). Крім того, опубліковані 3 тез доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях: Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, 2017-2020 рр.); на науково-практичних семінарах у форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (7 червня 2018 року, Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг; 30 жовтня 2018 року, Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг; 12 вересня 2019 року, Київ-Одеса-Миколаїв-Херсон).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Автор самостійно провела патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження, особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням поінформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, автору належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації,

що підтверджено висновком експертної проблемної комісії за науковою спеціальністю «Акушерство та гінекологія» на основі результатів перевірки за допомогою системи Strike Plagiarism та їх аналізу га засіданні комісії.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок № 1 і Київський міський центр репродуктивної та перинатальної медицини.

Результати вивчення патогенезу та зниження частоти рецидивів у жінок репродуктивного віку з різними формами аденоміозу включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, кафедри акушерства та гінекології імені професора І.Д. Ланового Івано-Франківського національного медичного університету.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Гринчук Соломії Ярославівни на тему «Оптимізація оперативного лікування та реабілітації жінок репродуктивного віку із різними формами аденоміозу» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія» та профілю спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.056, утвореної наказом МОН України № 1099 від 13.10.2021.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Гринчук Соломії Ярославівни «Оптимізація оперативного лікування та реабілітації жінок репродуктивного віку із різними формами аденоміозу», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров’я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасної гінекології, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв’язують важливе

науково-практичне завдання – зниження частоти рецидивів після оперативного лікування різних форм аденоміозу у жінок репродуктивного віку на підставі розробки і впровадження удосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів з використанням сучасних ендоскопічних технологій та допоміжних репродуктивних технологій.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Гринчук Соломії Ярославівни «Оптимізація оперативного лікування та реабілітації жінок репродуктивного віку із різними формами аденоміозу» повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, а її автор Гринчук Соломія Ярославівна заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради
доктор медичних наук, професор В.О. Заболотнов

Підпис Заболотнова В.О.
Помічник ректора з кадрової роботи
ЗАВІРЯЮ
ЖИТОМИРСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради
Н. Г. Кононенко
ЖИТОМИРСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ ОБЛАСНОЇ РАДИ
і.к. 02011284
УКРАЇНА